

ВПЛИВ ЦІНИ РЕАЛІЗАЦІЇ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ РОЗВИТКУ РОСЛИННИЦТВА

Ільченко О.В. ст. викл. кафедри економіки Сумського НАУ

Ефективність діяльності аграрних підприємств в умовах ринку формується під впливом комплексної дії факторів внутрішнього і зовнішнього середовища, вивчення залежності між якими забезпечує недопущення збитковості сільськогосподарського виробництва та оптимізацію прийняття управлінських рішень на перспективу.

Критерії економічної ефективності сільськогосподарського виробництва на протязі тривалого часу досліджуються провідними вченими нашої країни і нині вже сформована система натуральних та вартісних показників, за допомогою яких можна проводити всебічну характеристику ринкової позиції підприємства та економічну оцінку розвитку галузей і окремих видів продукції.

Запропонована загальна методика визначення беззбитковості виробництва і реалізації сільськогосподарської продукції дає можливість точно визначати, відношенням постійних витрат до різниці між ціною та змінними витратами, мінімальний об'єм виробництва продукції при якому ліквідується збитковість. І лише збільшення об'єму випуску і реалізації продукції забезпечуватиме одержання прибутку та зростання рівня рентабельності.

Але, в сучасний період присутності диспаритету між цінами на матеріально-технічні ресурси, задіяні у виробничому процесі, і готовою продукцією, виникає необхідність пошуку різних шляхів підвищення ефективності господарювання.

На нашу думку, одним із найпростіших методів недопущення збитковості в рослинницьких галузях є орієнтування виробників на відповідний беззбитковий рівень урожайності, розрахований відношенням виробничих витрат до ціни реалізації продукції.

На прикладі розрахунків критичної врожайності можна й точно визначити вплив на неї виробничих витрат і ціни реалізації.

Таблиця 1

Розрахунок критичної врожайності основних сільськогосподарських культур в Сумській області в період збору урожаю 2014 року

Найменування продукції	Виробничі витрати на 1 га, грн.	Ціна реалізації 1 т, грн.			Беззбитковий рівень урожайності, ц/га		
		15.05.14р.	06.08.14р.	+;-	15.05.14р.	06.08.14р.	+;-
Озима пшениця 2 класу	6492	2655	2250	-405	24,5	28,9	4,4
Озиме жито	4750	1900	1600	-300	25,0	29,7	4,7
Ячмінь	5675	2200	2000	-200	25,8	28,4	2,6
Овес	4840	2910	2100	-810	16,6	23,0	6,4
Кукурудза на зерно	6945	2225	1540	-685	31,2	45,1	13,9
Горох	5808	2450	2200	-250	23,7	26,4	2,7
Гречка	3690	3800	3300	-500	9,7	11,2	1,5
Насіння соняшнику	6170	4375	4000	-375	14,1	15,4	1,3
Соя	5734	6050	5200	-850	9,5	11,0	1,5

За допомогою такої методики розрахована і приведена в таблиці 1 критична урожайність основних сільськогосподарських культур в Сумській області за цінами станом на 15 травня і 6 серпня 2014 року. Зниження ціни реалізації в цей період за всіма видами продукції для недопущення збитковості викликає необхідність підвищення урожайності, що в розрізі культур складає: озима пшениця – 4,4 ц/га, жито – 4,7 ц/га, ячмінь – 2,6 ц/га, овес – 6,4 ц/га, кукурудза на зерно – 13,9 ц/га, горох – 2,7 ц/га, гречка – 1,5 ц/га, насіння соняшнику – 1,3 ц/га і сої – 1,5 ц/га.

Таким чином, приходимо до загального висновку про необхідність формування паритетності цінового механізму між усіма галузями економіки та використання методики визначення рівня беззбитковості виробництва сільськогосподарської продукції для оцінки виробничих процесів в рослинництві з метою підвищення рентабельності.